

Pudasjärven kaupunki

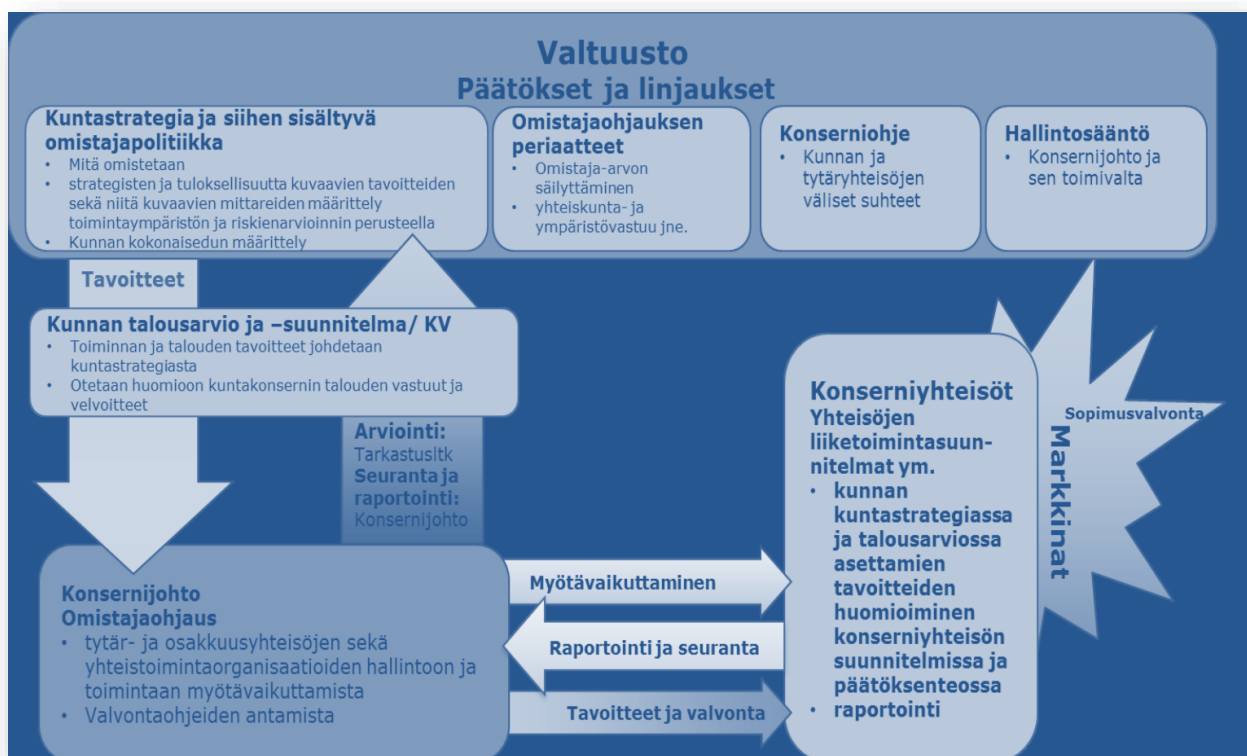
Konserniohje

2017

PUDASJÄRVI
sininen ajatus - vihreä elämys

Konserniohjaus kuntakonsernissa

Hyväksytty: kaupunginhallitus 8.8.2017, valtuusto 7.9.2017

Sisälllys

1. Kuntastrategia ja omistajapolitiikka	3
2. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	3
3. Konserniohjeen soveltamisala.....	4
4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	5
5. Konserniohjeen sitovuus	5
6. Kaupungin toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako	6
7. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus	6
8. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen	7
9. Kaupungin luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeuden turvaaminen.....	8
10. Velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa	8
11. Konsernin sisäiset palvelut	9
11.1 Hankinnat	10
11.2 Kunnan toiminta markkinoilla	10
11.3 Rahoitus, sijoittaminen ja riskienhallinta	10
11.3 Henkilöstöpolitiikka	11
12. Kaupungin tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen	11
13. Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa	11
14. Tiedottaminen	12
15. Kuntakonsernin tarkastus.....	12
15.1 Tilintarkastus	12
15.2 Tarkastuslautakunta	13
15.3 Sisäinen tarkastus.....	13

1. Kuntastrategia ja omistajapolitiikka

Kuntalaissa omistajapolitiikkaa ja konserniohjausta koskevia säännöksiä on tarkennettu ja laajennettu. Kuntakonsernin johtaminen vaatii kokonaisuuksien hallintaa ja aktiivista omistajuutta. Strateginen konsernijohtaminen edellyttää selkeitä tavoitteita omistajuudelle: mitä omistetaan, mitä lisäarvoa omistuksella tavoitellaan, miten omistuksen tuloksellisuutta seurataan. Valtuusto päättää omistajapolitiittisista periaatteista ja hyväksyy konserniohjeen.

Kuntakonsernin toiminta ja talous muodostavat keskeisen lähtökohdan konserniohjaukselle. Tulokellinen konsernijohtaminen edellyttää konsernijohtolta ja muulta konsernihallinnolta riittävän monipuolista asiantuntemusta ja kokemusta kuntakonsernin johtamisesta, toiminnasta ja taloudesta, sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Kuntakonsernia tulee johtaa kokonaisuutena ja strategisten tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjauksen toimivuuden kannalta olennaista on, että johtamisen ja hallinnan rakenteet sekä toimintatavat on määritelty ja niihin on sitouduttu.

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon muun muassa omistajapolitiikka. Kuntastrategian ja omistajapolitiikan tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksilta ja niiden vaikutuksista kuntakonsernin rakenteeseen ja tehtävien toteuttamiseen.

Omistajapolitiikan sisältävä kuntastrategia on kunnan johtamisen väline. Omistajapolitiikalla linjataan muun muassa se, missä kunnan on pitkällä tähtäimellä perusteltua olla mukana omistajana ja sijoittajana ja mitä kunta omistajuudella tavoittelee. Kuntastrategiassa voidaan myös asettaa kehittämistavoitteita tytäryhteisöille. Strategiassa asetettujen tavoitteiden seurannasta tulee päättää sen hyväksymisen yhteydessä. Konsernijohtoon tulee omistajaohjauksen ja eri vuorovaikutuksen keinoin viestiä yhtiöitä koskevat talouden ja toiminnan tavoitteet tytäryhteisöille, jotta ne voivat toiminnoissaan edistää kuntastrategiassa ja talousarvioissa sille asetettujen tavoitteiden toteuttamista. Yhteisön tulee siten omaa strategiaa ja liiketoimintasuunnitelmaa laatiessa ottaa huomioon kuntastrategiassa yhteisölle asetetut tavoitteet. Aktiiviseen omistajapolitiikkaan kuuluu aktiivinen vuoropuhelu tytäryhteisöjen kanssa tavoitteista ja odotuksista.

2. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin

johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuutena huomioon ottaen.

3. Konserniohjeen soveltamisala

Konserniohje koskee kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kaupungin osakkuusyhteisöissä kaupungin edustajien tulee pyrkiä siihen, että kaupungin konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja säätiöt, joihin kaupungilla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta. Kaupungin kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kaupungin määräysvallassa olevat yhteisöt:

	Kunnan omistusosuus
• Pudasjärven Vuokratalot Oy	100 %
• Kiinteistö Oy Saraveitsi	100 %
• Pudasjärven Lämpö Oy	100 %
• Kiinteistö Oy Pudasjärven Hirsikunnas	100 %
• Unelmatehas Oy	100 %
• Kairan Kuitu Oy	65 %
• Kiinteistö Oy Pudasjärven Harjus	63,55 %
• Kiinteistö Oy Pudasjärven Teurastamo	57 %
• Pudasjärven Kyläverkot Oy	100 %

Kaupungin osakkuusyhteisöillä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteyksyritystä ja osakkuusyhteyksyritystä. Kaupungin osakkuusyhteisöjä ovat seuraavat yhteisöt:

	Kunnan omistusosuus
• Tunturi Travel Oy	40 %
• Koillis-Suomen Aikuiskoulutus Oy	28 %
• Pudasjärven Vuokratalot Oy As Oy Lakarinkuusikko	41,50 %

Kaupunki on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- Oulunkaaren kuntayhtymä
- Pohjois-Pohjanmaan Liitto
- Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n mukaisesti konserniohjeesta. Siinä ilmaistaan suurimman osakkeenomistajan näkemys kuntaemon ja sen tytäryhtiöiden välisistä pelisäännöistä.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kaupungin tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kaupungin määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

5. Konserniohjeen sitovuus

Konserniohjeissa määräävässä asemassa olevan emokunnan ns. omistajaintressillä on käytännössä yhtiön toimintaa ohjaava vaikutus.

Kuntakonsernissa hyväksytyt konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kaupunki ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kaupungin hallintoon sekä kaupunginjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

6. Kaupungin toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako

Kuntakonsernin toimintaa johdetaan ja kehitetään kaupungin ja sen tytäryhteisöjen muodostamana kokonaisuutena ja kokonaistaloudellisesti ottaen huomioon myös kaupungin osallistuminen kuntien yhteistoimintaan sekä muu omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuva toiminta.

Konsernijohto vastaa kaupungin omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti. Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus sekä kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja. Konsernijohto, konsernijohtoon tehtävät sekä toimivalta on määritelty tarkemmin kaupungin hallintosäännössä.

Kaupunginvaltuusto päättää omistajapolitiikan ja –strategian sekä konserniohjauksen periaatteista sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista.

Kaupunginhallitus vastaa konserniohjauksen ja –valvonnan järjestämisestä sekä huolehtii käytännössä konserniohjauksen ja –valvonnan toteuttamisesta sekä niiden toimivuudesta.

Kaupunginjohtajalle on keskitetty konsernijohtamisen kokonaisvastuu. Kaupunginjohtaja toimii konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Kaupunginjohtajalla on mahdollisuus nimetä erillinen konsernijohtoryhmä, johon kutsutaan kaupungin konserniyhtiöiden toimitusjohtajat ja yhtiön hallitusten puheenjohtajat, kaupunginhallituksen ja valtuuston ykköspuheenjohtajat sekä hallintojohtaja.

7. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteisön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisöjen hallitus vastaa asianmukaisen taloushoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kaupungin talousarviossa ja –suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kaupunkiin sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohtoon tarkemmin määrittämällä tavalla.

8. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

Kaupungin tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kaupunginhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kaupungille neljännesvuosittain raportti sille asetettujen taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Raportin tulee sisältää tulos- ja rahoituslaskelma-arviot koko tilikaudelta. Puolivuositain tulee antaa seurantaan varten raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöillä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohtolle.

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaan yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitoa.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kaupungille tiedot konsernitalinpäätöksen laatimista varten. Konsernijohto/hallintotoimi antaa tarkemmat ohjeet konsernitalinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

9. Kaupungin luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeuden turvaaminen

Kaupungin luottamushenkilöillä on oikeus saada kaupungin viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti konsernijohdolle/kaupungin kirjaamolle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

10. Velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Yhteisön hallituksen/hallituksen puheenjohtajan/toimitusjohtajan on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kaupungin konsernijohdon kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen
- asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisölle asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kaupunkiin
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- toimintaan nähden merkittävät kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen

- merkittävä lainanotto ja –anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudelliset merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun ennakkokäsityksen alaisesta asiasta tehdään päätös hallituksen kokouksessa.

Mikäli ennakkokäsitysmenettelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohdon määrittämä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntaa yhtiökokouksessa, sisällytetään kaupungin kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta on aina yhteisön omalla päätöksentekovelvollisuudella, vaikka kaupungin ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

11. Konsernin sisäiset palvelut

Konserniyhteisöjen tulee selvittää keskitettyjen sisäisten palveluiden edellytykset ennen toimintojen toteuttamista. Päätös keskitettyjen palveluiden järjestämisestä tehdään erikseen kussakin konserniyhteisössä emokunnan ohjeistuksen mukaisesti, ellei ole perusteltua syytä siitä poiketa. Kukin tytäryhteisö selvittää oman toimintansa lähtökohdista konsernin sisäisten tukipalvelujen käyttöä yhteistyössä kaupungin kanssa, jotta päästään kuntakonsernin kokonaisedun kannalta tarkoituksenmukaiseen ratkaisuun. Kaupungin konsernijohto voivat antaa tytäryhteisöille tarvittaessa sitovia ohjeita sisäisten palvelujen käytöstä.

11.1 Hankinnat

Konserniyhteisöjen tulee selvittää hankintayhteistyön edellytykset ennen hankintojen toteuttamista.

Konserniyhteisön tulee huomioida hankintalainsäädännön asettama hankintojen kilpailuttamisvelvollisuus sekä se, että konsernin sisäisiä hankintoja suunniteltaessa hankintasäännösten antamat reunaehdot ja rajoitukset tulee ottaa huomioon.

Konserniyhteisön tulee noudattaa soveltuvin osin kaupungin hankintaohjetta.

11.2 Kunnan toiminta markkinoilla

Kuntalain 126 §:n mukaan kunnan hoitaessa 7 §:ssä tarkoitettua tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus). Kuntalain 127 §:ssä säädetään eräistä poikkeuksista yhtiöittämisvelvollisuuteen silloin, kun kunnan katsotaan toimivan kilpailutilanteessa markkinoilla. Kilpailuneutraliteetin varmistamiseksi kunnan palvelut on tällöin hinnoiteltava kuntalain 128 §:n tarkoittamalla tavalla markkinaperusteisesti. Kilpailu- ja kuluttajavirasto valvoo myös markkinaehtoisen hinnoittelun toteutumista yhtiöittämisvelvollisuutta koskevissa kuntalain 127 §:n tarkoittamissa poikkeustilanteissa.

Kaupungin tulee etukäteen varmistautua mm siitä, että sen tuottamat tukipalvelut omalle tytäryhteisölleen ovat hinnoiteltu kuntalain 128 §:n tarkoittamalla tavalla markkinaperusteisesti. Samoin on meneteltävä, jos kaupunki vuokraa toimitiloja kuntakonserniin kuuluville tytäryhteisöille.

11.3 Rahoitus, sijoittaminen ja riskienhallinta

Kuntakonsernin taloutta ja rahoitusta tulee suunnitella ja hoitaa kokonaisvaltaisesti. Kaupunki ja tytäryhteisö voivat toimia yhteenliittyminä lainanotossa.

Kaupungin tytäryhteisöt noudattavat maksuvalmius-, sijoitus-, rahoitus-, korko-, hinta- ja luottorisuhteen matalaa riskiprofiilia. Tytäryhteisöjen ei tule rahoitus- ja sijoitustoiminnassaan ottaa aktiivisesti riskejä tuottojen lisäämiseksi tai menojen pienentämiseksi vaan välttää ja minimoida riskejä. Konserniyhteisöjen riskienhallinnan tulee noudattaa yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa kaupungin riskienhallinnan kanssa.

11.3 Henkilöstöpolitiikka

Konsernin tytäryhteisöt pyrkivät noudattamaan toiminnassaan kaupungin henkilöstöpolitiikan periaatteita. Harkinnanvaraisten työsuhteen etujen myöntämisessä tulee noudattaa kaupungin käytäntöjä.

Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa Kevassa, jollei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä.

12. Kaupungin tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Kaupungin hallintosäännössä määriteltynä toimielimenä kaupunginhallitus päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin. Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallituksiin nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli sen on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Kaupungin tytäryhteisöjen osalta varmistetaan hallitusten monipuolinen osaaminen ja kokemus sekä riippumattomuus ja vastuullisuus. Hallitusten kokoonpanojen tulee yhtiön toiminnan laatu, laajuus ja kehitysvaihe huomioon ottaen heijastaa eri taustoja, näkökulmia sekä erityisosaamisalueita. Kaupungin tytäryhteisöjen hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Esteellisyttä koskevat säännökset tulee ottaa huomioon valittaessa kaupungin edustajia yhteisöjen hallintoelimiin.

13. Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kaupungin omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten.

Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeen hyväksyy hallintosäännössä määritelty toimielin kaupunginhallitus ja tytäryhteisöjen hallitukset.

Tytäryhteisöjen hallitusten tulee tutustua kaupunginhallituksessa ja tytäryhteisön hallituksessa hyväksytyyn ohjeeseen ja noudattaa sitä hallitustyöskentelyssään. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia hallituksessa hyväksytyyn ohjeen antamisesta uudelle toimitusjohtajalle ja uusille hallituksen jäsenille heidän tultua valituksi tehtävään.

Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva ohje ohjaa myös yleisohjeena kaupunkia yhtiökokouksessa edustavia ja muita kaupungin puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

14. Tiedottaminen

Kuntalain 29 §:n mukaan kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kaupungin hallintotoimeen tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisön tai säätiön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön tai säätiön on informoitava kaupunkia ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kaupungin puolella kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kaupungin yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

15. Kuntakonsernin tarkastus

Kuntakonsernin tarkastusta koskevat asiat esitetään tässä konserniohjeessa.

15.1 Tilintarkastus

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kaupungin tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä. Perusteltu syy voi olla esimerkiksi tytäryhteisöjen suuri määrä tai taloudelliselta merkitykseltään pieni yhteisö. Kaikkiin kaupungin tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

15.2 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta laatii suunnitelman konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä tilintarkastajaehdokkaiden nimeämistä varten. Kaupunginhallitus nimeää tilintarkastajaehdokkaat yhtiökokouksissa ja säätiöiden vuosikokouksissa tehtävää päätöstä varten.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimitusjäsentä tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

15.3 Sisäinen tarkastus

Konsernijohton sisäisellä tarkastuksella on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Sisäisen tarkastuksen henkilöstö ei saa paljastaa sivulliselle haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa.

